

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 16.3.2011
COM(2011) 126 galīgā redakcija

2011/0059 (CNS)

Priekšlikums

PADOMES REGULA

**par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi laulāto
mantisko attiecību lietās**

{COM(2011) 125 galīgā redakcija}
{COM(2011) 127 galīgā redakcija}
{SEC(2011) 327 galīgā redakcija}
{SEC(2011) 328 galīgā redakcija}

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

1.1. Vispārīgais konteksts

Līguma par Eiropas Savienības darbību 67. panta 1. punktā ir noteikts, ka Savienība veido brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, ievērojot pamattiesības un dalībvalstu atšķirīgās tiesību sistēmas un tradīcijas. Šā panta 4. punktā ir paredzēts, ka Savienība veicina tiesu iestāžu pieejamību, jo īpaši, piemērojot tiesas nolēmumu un ārpustiesas lēmumu savstarpējas atzīšanas principu civillietās. Minētā līguma 81. pantā ir skaidri noteikti pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt „tiesas nolēmumu un ārpustiesas lēmumu savstarpēju atzīšanu un izpildi dalībvalstu starpā”, kā arī „dalībvalstu piemērojamo tiesību saderību kolīziju normu un jurisdikcijas jautājumos”. Balstoties uz šo pamatu, jau ir pieņemti vairāki tiesību akti, jo īpaši Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu, tomēr šo tiesību aktu piemērošanas jomā nav ietvertas laulāto mantiskās attiecības.

Eiropas tiesību akta pieņemšana laulāto mantisko attiecību jomā bija viena no 1998. gada Vīnes rīcības plāna prioritātēm. Programmā par nolēmumu savstarpējas atzīšanas principa piemērošanu civillietās un komercietās¹, ko Padome pieņēma 2000. gada 30. novembrī, bija paredzēts izstrādāt tiesību aktu par jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi „laulāto mantisko attiecību un nelaulātu pāru atšķiršanas mantisko seku” lietās. Hāgas programmā², ko Eiropadome pieņēma 2004. gada 4. un 5. novembrī, kā galvenā prioritāte ir noteikta savstarpējās atzīšanas pasākumu programmas īstenošana un Komisija ir aicināta iesniegt zaļo grāmatu par „likumu kolīziju gadījumos, kas attiecas uz laulības īpašuma režīmiem, tostarp jautājumu par piekritību un savstarpēju atzīšanu”, turklāt šajā programmā ir uzsvērtā nepieciešamība līdz 2011. gadam pieņemt tiesību aktu šajā jomā.

Arī Stokholmas programmā, ko Eiropadome pieņēma 2009. gada 11. decembrī, ir noteikts, ka savstarpēja atzīšana ir jāattiecina arī uz laulāto mantiskajām attiecībām un pāru atšķiršanas mantiskajām sekām.

Turklāt 2010. gada 27. oktobrī pieņemtajā „2010. gada ziņojumā par Eiropas Savienības pilsonību: likvidējot šķēršļus Eiropas Savienības pilsoņu tiesību īstenošanai”³ Komisija atzina, ka nenoteiktība saistībā ar starptautisko pāru īpašuma tiesībām ir viens no galvenajiem šķēršļiem, ar ko ES pilsoņi joprojām saskaras ikdienā, kad tie īsteno ES piešķirtās tiesības ārpus savu valstu robežām. Komisija paziņoja, ka šīs situācijas novēršanai 2011. gadā tiks pieņemts tiesību akta priekšlikums, lai starptautiskie pāri (laulāti vai reģistrēti partneri) vieglāk varētu uzzināt, kurām tiesām ir jurisdikcija un kuras tiesības piemērojamas viņu mantiskajām tiesībām.

1.2. Priekšlikuma pamatojums un mērķi

Pieaugot personu mobilitātei telpā, kurā nepastāv iekšējās robežas, ievērojami pieaug tādu pāru skaits, ko veido dažādu dalībvalstu pilsoņi, kā arī gadījumu skaits, kad šie pāri uzturas dalībvalstī,

¹ OV C 12, 15.1.2001., 1. lpp.

² OV C 53, 3.3.2005., 1. lpp.

³ COM(2010) 603.

kura nav to pilsonības valsts, turklāt papildus tam bieži vien tiek iegūta manta dažādās Eiropas Savienības dalībvalstīs. Pētījums, ko 2003. gadā veica konsorcijs *ASSER-UCL*⁴, liecina, ka šādu starptautisku pāru Eiropas Savienībā ir ļoti daudz un ka pastāv praktiskas un juridiskas problēmas, ar ko šie pāri saskaras gan savas mantas ikdienas pārvaldē, gan mantas sadalē, kas saistīta ar pāra šķiršanos vai viena partnera nāvi. Bieži vien šīs problēmas izriet no lielajām atšķirībām piemērojamajos materiālo tiesību un starptautisko privāto tiesību noteikumos, kas reglamentē laulību mantiskās sekas.

Ņemot vērā laulību un reģistrētu partnerattiecību īpatnības, kā arī šo savienības veidu dažādās juridiskās sekas, Komisija iesniedz divus atsevišķus regulu priekšlikumus: vienu priekšlikumu par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi laulāto mantisko attiecību lietās un otru priekšlikumu par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi lietās par reģistrētu partnerattiecību mantiskajām sekām.

Šā priekšlikuma mērķis ir Eiropas Savienībā izveidot skaidru tiesisko regulējumu, kas aptver tādus jautājumus kā kompetento tiesu noteikšana, laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamie tiesību akti un vienkāršota nolēmumu un aktu apmaiņa starp dalībvalstīm.

2. APSPRIEŠANĀS REZULTĀTS – IETEKMES NOVĒRTĒJUMS

Pirms šā priekšlikuma sagatavošanas notika plašas apspriedes ar dalībvalstīm, citām iestādēm un sabiedrību. Pēc 2003. gadā veiktā pētījuma Komisija 2006. gada 17. jūlijā publicēja zaļo grāmatu par kolīzijas normām lietās, kas saistītas ar laulāto mantiskajām attiecībām, ieskaitot jautājumu par piekritību un savstarpēju atzīšanu⁵, kas izraisīja plašas debates par šo tematu. Komisija izveidoja ekspertu grupu *PRM/III*, lai sagatavotu minēto priekšlikumu. Šajā grupā piedalījās dažādi profesionāļi, kas pārstāvēja dažādas Eiropas juridiskās kultūras, un laikposmā no 2008. gada līdz 2010. gadam notika piecas šīs grupas sanāksmes. Turklāt Komisija 2009. gada 28. septembrī rīkoja sabiedrisko apspriešanos, kurā piedalījās vismaz simts dalībnieku un kurā tika apstiprināts, ka ir nepieciešams izveidot Eiropas Savienības tiesību aktus laulāto mantisko attiecību jomā, kas cita starpā ietvertu jautājumus par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem un nolēmumu atzīšanu un izpildi. Turklāt 2010. gada 23. martā tika rīkota valstu ekspertu sanāksme, lai apspriestu sagatavošanā esošā priekšlikuma vadlīnijas.

Visbeidzot, Komisija veica vienotu ietekmes novērtējumu saistībā ar priekšlikumiem regulām par laulāto mantiskajām attiecībām un reģistrētu partnerattiecību mantiskajām sekām. Minētais novērtējums ir pievienots šim priekšlikumam.

3. PRIEKŠLIKUMA JURIDISKIE ASPEKTI

3.1. Juridiskais pamats

Šā priekšlikuma juridiskais pamats ir Līguma par Eiropas Savienības darbību 81. panta 3. punkts, ar kuru Padomei tiek piešķirtas pilnvaras pēc apspriešanās ar Eiropas Parlamentu pieņemt pasākumus saistībā ar ģimenes tiesību aspektiem, kuriem ir pārrobežu ietekme.

⁴ Pētījums par laulāto mantiskajām attiecībām un nelaulātu pāru mantu starptautiskajās privāttiesībās un Eiropas Savienības dalībvalstu tiesībās, konsorcijs *ASSER-UCL*, http://europa.eu.int/comm/justice_home/doc_centre/civil/studies/doc_civil_studies_en.htm.

⁵ COM (2006) 400.

Laulāto mantiskās attiecības izriet no iesaistīto indivīdu ģimenes attiecību pastāvēšanas. Laulāto mantiskās attiecības, proti, gan mantiskās attiecības starp laulātajiem, gan starp laulātajiem un trešām personām, ir tik cieši saistītas ar laulību, ka tās ir jāuzskata par ģimenes tiesību daļu. Tās pastāv vienīgi laulību gadījumā un zaudē spēku, ja laulība vairs nepastāv (viena laulātā nāves gadījumā vai šķiršanās vai laulāto atšķiršanas gadījumā).

Šā priekšlikuma mērķis ir izveidot starptautisko privāttiesību noteikumu pilnīgu kopumu, ko piemēros laulāto mantisko attiecību jomā. Tādējādi tas attiecas uz tādiem jautājumiem kā jurisdikcija, piemērojamie tiesību akti un nolēmumu atzīšana un izpilde laulāto mantisko attiecību lietās. Priekšlikumā ietvertie noteikumi attiecas tikai uz starptautiska rakstura lietām.

3.2. Subsidiaritātes princips

Priekšlikuma mērķus var sasniegt, tikai ieviešot kopējus noteikumus laulāto mantisko attiecību jomā, kuriem ir jābūt identiskiem, lai pilsoņiem nodrošinātu tiesisko noteiktību un paredzamību. Tādējādi dalībvalstu vienpusēja rīcība darbotos pretēji šim mērķim. Hāgas Starptautisko privāttiesību konferencē tika pieņemtas divas starptautiskas konvencijas šajā jomā, proti, 1905. gada 17. jūlija Konvencija par kolīziju normām attiecībā uz laulāto tiesībām un pienākumiem, kas izriet no laulības un skar viņu personiskās attiecības un mantu, un 1978. gada 14. marta Konvencija par tiesībām, kas piemērojamas laulāto mantiskajām attiecībām; tomēr šīs konvencijas tika ratificētas tikai trīs dalībvalstīs un tās nenodrošina vēlamos risinājumus šajā priekšlikumā izskatītajām problēmām, kā tas secināts ietekmes novērtējumā un sabiedriskās apspriešanās gaitā. Ņemot vērā problēmu, ar ko saskaras pilsoņi, raksturu un mērogu, mērķi ir sasniedzami vienīgi Savienības līmenī.

3.3. Proporcionalitātes princips

Priekšlikums atbilst proporcionalitātes principam, jo tas stingri aprobežojas ar to, kas nepieciešams, lai sasniegtu tā mērķus. Ar šo priekšlikumu nesaskaņo dalībvalstu tiesību aktus laulāto mantisko attiecību jomā. Tas neskar arī dalībvalstu nodokļu noteikumus attiecībā uz laulāto mantisko attiecību izbeigšanu. Ar šo priekšlikumu netiks uzlikts nekāds finansiāls vai administratīvs slogs pilsoņiem, bet tas radīs tikai ļoti ierobežotu papildu slogu attiecīgajām dalībvalstu iestādēm.

3.4. Ietekme uz pamattiesībām

Saskaņā ar Savienības stratēģiju Pamattiesību hartas efektīvai īstenošanai Eiropas Savienībā⁶ Komisija pārliecinājās, ka minētajā priekšlikumā ir ievērotas hartā noteiktās tiesības.

Šis priekšlikums neskar tiesības uz privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, kā arī tiesības stāties laulībā un tiesības izveidot ģimeni saskaņā ar valstu tiesību aktiem, kā tas paredzēts hartas 7. un 9. pantā.

Ir stiprinātas tiesības uz īpašumu, kas noteiktas hartas 17. pantā. Paredzamība attiecībā uz tiesību aktiem, ko piemēro visai pāra mantai, ļaus laulātajiem efektīvāk izmantot savas tiesības uz īpašumu.

Komisija arī pārliecinājās, ka ir ņemts vērā 21. pants, kas aizliedz jebkādu diskrimināciju.

⁶ Komisijas paziņojums COM (2010) 573, 19.10.2010.

Visbeidzot, ierosinātie noteikumi uzlabos Eiropas Savienības tiesu iestāžu pieejamību pilsoņiem un jo īpaši laulātajiem pāriem. Tie atvieglos Pamattiesību hartas 47. panta noteikumu īstenošanu, kas garantē tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu. Paredzot objektīvus kritērijus, lai noteiktu, kurai tiesai ir jurisdikcija, tiek novērstas paralēlas procedūras, kā arī aktīvākās puses iespējas apsteigt otru tiesas meklējumos.

3.5. Instrumenta izvēle

Lai nodrošinātu tiesisko noteiktību un paredzamību, ir vajadzīgi skaidri un vienoti noteikumi, turklāt tiesību aktam ir jābūt regulas veidā. Ierosinātie noteikumi attiecībā uz jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem un nolēmumu apriti ir sīki izstrādāti un precīzi, un nav vajadzīga to transponēšana valstu tiesību aktos. Tiesiskās noteiktības un paredzamības mērķi tiktu apdraudēti, ja dalībvalstīm būtu šo noteikumu īstenošanas interpretācijas brīvība.

4. IETEKME UZ BUDŽETU, VIENKĀRŠOŠANA UN SASKANĪBA AR CITĀM SAVIENĪBAS POLITIKAS JOMĀM

4.1. Ietekme uz budžetu

Priekšlikums neietekmēs Savienības budžetu.

4.2. Vienkāršošana

Jurisdikcijas noteikumu saskaņošana ievērojami vienkāršos procedūras un ļaus saskaņā ar kopīgajiem noteikumiem noteikt, kurai tiesai ir jurisdikcija, lai izskatītu lietu par laulāto mantiskajām attiecībām. To tiesu jurisdikcijas paplašināšana, kuras izskata lietas saistībā ar šķiršanos, laulāto atšķiršanu, laulības atzīšanu par neesošu vai mantošanu, piemērojot Savienības pastāvošos vai turpmākos tiesību aktus, attiecībā uz saistītām procedūrām laulāto mantisko attiecību jomā nodrošinās to, ka pilsoņu personīgo lietu kopumu izskata viena un tā pati tiesa.

Kolīziju normu saskaņošana ievērojami vienkāršos procedūras, ļaujot pilsoņiem noteikt piemērojamos tiesību aktus, pamatojoties uz vienu noteikumu kopumu, kas aizstāj pastāvošās dalībvalstu kolīziju normas.

Visbeidzot, ierosinātie noteikumi saistībā ar tiesu nolēmumu atzīšanu un izpildi atvieglos to apriti dažādās dalībvalstīs.

4.3. Saskanība ar citām ES politikas jomām

Šis priekšlikums ir iesniegts saskaņā ar Komisijas izstrādāto plānu, lai novērstu šķēršļus, ar ko ikdienā saskaras Savienības pilsoņi, kad tie īsteno ES piešķirtās tiesības, kā tas noteikts iepriekšminētajā 2010. gada ziņojumā par Eiropas Savienības pilsonību.

5. PANTU SKAIDROJUMS

5.1. I nodaļa. Piemērošanas joma un definīcijas

1. pants

Laulāto mantisko attiecību koncepts ir jāinterpretē autonomi un tajā jāiekļauj gan aspekti saistībā ar laulāto mantas ikdienas pārvaldi, gan saistībā ar laulāto mantisko attiecību izbeigšanos, kas saistīta ar pāra šķiršanos vai viena partnera nāvi.

Tiesību akta piemērošanas jomas noteikšanai šķita lietderīgi izveidot pilnīgu sarakstu ar jomām, uz kurām regula neattieksies. Tādējādi jomas, kas jau ir ietvertas pastāvošajās Savienības regulās, piemēram, uzturēšanas saistības⁷, jo īpaši starp laulātajiem, un jautājumi par dāvinājumu spēkā esamību un sekām⁸, tiks izslēgtas no šīs regulas piemērošanas jomas. No šīs regulas piemērošanas jomas ir izslēgti arī jautājumi saistībā ar mantojuma tiesībām.

Šī regula neietekmē lietu tiesību būtību, lietu un tiesību iedalījumu un šādu tiesību īpašnieka prerogatīvu noteikšanu.

Lietu tiesību publicēšana, jo īpaši zemes reģistra darbība un ietekme, ko rada ierakstīšana vai neierakstīšana šajā reģistrā, arī ir izslēgta no šīs regulas piemērošanas jomas.

2. pants

Lai nodrošinātu saskanību un atvieglotu izpratni un īstenošanu, noteiktas šīs regulas jēdzienu definīcijas atbilst definīcijām citos Savienības tiesību aktos, ko pašlaik piemēro vai par kuriem veic apspriedes.

Turklāt jēdziena „tiesa” ierosinātā definīcija ir izstrādāta tā, lai ietvertu iestādes un personas, kurām tiesa deleģējusi vai nodevusi savu funkciju izpildi, un lai ļautu šo iestāžu vai personu izdotos aktus pielīdzināt tiesas nolēmumiem attiecībā uz to atzīšanu un īstenošanu dalībvalstī, kas nav izsniegšanas valsts.

5.2. II nodaļa. Jurisdikcija

Tiesvedība laulāto mantisko attiecību lietās bieži vien attiecas uz laulāto mantisko attiecību izbeigšanu saistībā ar laulības izbeigšanos, ko izraisa viena partnera nāve vai laulāto šķiršanās.

Šīs regulas mērķis ir nodrošināt pilsoņiem to, ka dažādas saistītas procedūras tiek izskatītas vienas un tās pašas dalībvalsts tiesās. Šim nolūkam regula nodrošina, ka noteikumi saistībā ar to tiesu jurisdikcijas noteikšanu, kuras izskata lietas par laulāto īpašuma jautājumiem, ir saskaņoti ar jau pastāvošajiem vai ierosinātajiem noteikumiem citos Eiropas tiesību aktos.

3. pants

Tādējādi, lai viena laulātā nāves gadījumā kompetentā tiesa var vienlaicīgi izskatīt gan mantojuma lietu, gan lietu par laulāto mantisko attiecību izbeigšanu, šis pants paredz, ka saskaņā ar noteikumiem regulas priekšlikumā par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, kā arī nolēmumu un publisku aktu atzīšanu un izpildi mantošanas jomā un par Eiropas mantojuma apliecības izveidi mantojumu un testamentu jautājumos kompetentās tiesas jurisdikcija tiek paplašināta, attiecinot to uz laulāto mantisko attiecību izbeigšanu, kas izriet no mantojuma vai testamenta procedūras uzsākšanas.

4. pants

⁷ Reglamentē ar Regulu (EK) Nr. 4/2009, OV L 7, 10.1.2009., 1. lpp.

⁸ Reglamentē ar Regulu (EK) Nr. 593/2008, OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.

Līdzīgi arī tiesa, kurai ir jurisdikcija izskatīt lietas par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2201/2003 varēs, ja laulātie tam piekritīs, paplašināt savu jurisdikciju, attiecinot to uz laulāto mantisko attiecību izbeigšanu, kas izriet no laulības šķiršanas procedūras, un citiem jautājumiem saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām, ko nosaka minētā procedūra.

5. pants

Šis pants cita starpā paredz noteikumus par jurisdikciju, kas piemērojami gadījumos, kas nav saistīti ar tiesvedību matojuma vai šķiršanās lietā (piemēram, gadījumā, ja pēc laulāto iniciatīvas tiek ieviestas izmaiņas laulāto mantiskajās attiecībās). Saraksts ar piesaistes kritērijiem, kas numurēti hierarhiskā secībā, ļautu noteikt dalībvalsti, kuras tiesām ir jurisdikcija izskatīt šādas tiesvedības saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām.

Ierosinātie kritēriji ir, piemēram, laulāto kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no laulātajiem tajā joprojām dzīvo, vai atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta; šie kritēriji ir plaši izplatīti un bieži vien atbilst laulāto mantas atrašanās vietai.

6. pants

Ja saskaņā ar iepriekšminētajiem pantiem netiek noteikta nevienas dalībvalsts jurisdikcija, šis pants ļauj noteikt dalībvalsti, kuras tiesas varēs izņēmuma kārtā izskatīt šo lietu. Šis noteikums nodrošina tiesu iestāžu pieejamību laulātajiem un trešām ieinteresētajām personām, ja viena laulātā vai abu laulāto manta vai atsevišķas lietas atrodas šīs dalībvalsts teritorijā, tāpat kā gadījumā, ja abiem laulātajiem ir minētās dalībvalsts pilsonība.

5.3. III nodaļa. Piemērojamie tiesību akti

15. pants

Šajā regulā ir izvēlēta vienota shēma, t.i., uz laulāto visu mantu attiecas vieni un tie paši tiesību akti, ko piemēro laulāto mantiskajām attiecībām.

Nekustamajam īpašumam ir īpaša nozīme laulāto īpašumā, un viens no iespējamiem risinājumiem ir tam piemērot tās dalībvalsts tiesību aktus, kurā tas atrodas (*lex rei sitae*), kas nozīmē to, ka tiktu atļauta laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamo tiesību aktu sava veida „sadališana”. Tomēr šķiet, ka šis risinājums rada grūtības, jo īpaši saistībā ar laulāto mantisko attiecību izbeigšanu, jo tas radītu laulāto mantisko attiecību nevēlamu sadrumstalotību (turklāt saistības saglabātos vienotā shēmā) un atšķirīgu tiesību aktu piemērošanu dažādi mantai, kas ietilpst laulāto mantisko attiecību režīmā. Tādējādi šī regula paredz, ka tiesību akti, ko piemēro laulāto mantiskajām attiecībām, neatkarīgi no tā, vai tos ir izvēlējušies laulātie vai tie ir noteikti saskaņā ar citiem noteikumiem tāpēc, ka šāda izvēle nav izdarīta, tiks piemēroti visai laulāto mantai – kustamai mantai vai nekustamajam īpašumam – neatkarīgi no tā atrašanās vietas.

16. pants

Apspriešanās laikā tika panākta plaša vienprātība par to, lai dotu zināma veida brīvību pusēm izvēlēties tiesību aktus, ko piemēros laulāto mantiskajām attiecībām. Iespēja laulātajiem izvēlēties šos tiesību aktus ir jākontrolē, lai novērstu to, ka tiek izvēlēti tiesību akti, kam ir maza saistība ar reālo situāciju vai pāra situācijas izmaiņām, turklāt izvēles pamatā vajadzētu būt pastāvīgās dzīvesvietas vai viena no laulātajiem vai topošajiem laulātajiem pilsonības valsts tiesību aktiem.

17. pants

Lielākajā daļā dalībvalstu laulātie parasti neveic īpašu izvēli attiecībā uz to mantiskajām attiecībām piemērojamiem tiesību aktiem, tāpēc svarīgi ir paredzēt kopīgus noteikumus visās dalībvalstīs, lai varētu noteikt, kuri tiesību akti ir piemērojami konkrētajām situācijām. Saraksts ar objektīviem piesaistes kritērijiem, ko piemēro hierarhiskā secībā, ļautu noteikt, kuri tiesību akti ir jāpiemēro, tādējādi nodrošinot paredzamību gan laulātajiem, gan trešām personām. Šie kritēriji nodrošinātu saskaņotību starp pāru dzīves realitāti, jo īpaši, saistībā ar pirmās kopīgās pastāvīgās dzīvesvietas noteikšanu, un iespēju viegli noteikt tiesību aktus, kas piemērojami laulāto mantiskajām attiecībām.

18. pants

Papildus laulāto iespējai laulības noslēgšanas brīdī izvēlēties piemērojamos tiesību aktus (16. pants) šis pants ļauj šādu izvēli izdarīt arī pēc tam – laulības laikā. Tādā pašā veidā laulātie, kuri laulības noslēgšanas brīdī ir izvēlējušies piemērojamos tiesību aktus, var pēc tam izlemt mainīt tiesību aktus un izvēlēties kādus citus.

Ir iespējama tikai tāda piemērojamo tiesību aktu maiņa, kam laulātie piekrituši brīvprātīgi. Lai izvairītos no jebkādas tiesiskās nenoteiktības, regulas noteikumi paredz, ka piemērojamos tiesību aktus nevarēs mainīt automātiski bez pušu gribas paušanas šajā jautājumā vai, ja tās nebūs bijušas par to informētas.

Turklāt, lai izvairītos no situācijas, kad laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamo tiesību aktu maiņa nevēlami ietekmē laulātos, šīs maiņas ietekmei jābūt vērstai tikai uz nākotni, izņemot, ja laulātie skaidri nolemj paredzēt atpakaļejošu spēku.

Ir nodrošināta trešo personu tiesību aizsardzība pret iespējamām izmaiņām laulāto mantiskajās attiecībās, kas skar šo personu intereses; regulā ir noteikts, ka laulāto mantisko attiecību izmaiņu ietekme uz trešām personām būs ierobežota un neskars trešo personu tiesības.

19.–20. pants

Ar šiem noteikumiem nosaka piemērojamo tiesību aktu izvēles oficiālo kārtību, kā arī laulības līguma formu. To mērķis ir arī nodrošināt aizsardzību neaizsargātajām grupām, kas pārī bieži vien ir sievietes.

22. pants

Lai ņemtu vērā valstu noteikumus, jo īpaši noteikumus par ģimenes mājokļa aizsardzību, šis pants ļauj ārvalstu likumu vietā piemērot konkrētās valsts tiesību aktus. Tādējādi, lai nodrošinātu ģimenes mājokļa aizsardzību, dalībvalsts, kuras teritorijā šis mājoklis atrodas, varēs piemērot savus noteikumus ģimenes mājokļa aizsardzības jomā. Izņēmuma kārtā šī dalībvalsts varēs prioritārā kārtībā piemērot savus tiesību aktus visām personām, kuras dzīvo tās teritorijā, nevis parasti piemērojamo tiesību aktu noteikumus vai šo personu laulību līgumu, kas noslēgti citās dalībvalstīs, noteikumus.

5.4. IV nodaļa. Atzišana, izpildāmība un izpilde

Šis priekšlikums paredz nolēmumu, publisku aktu un tiesas izlīgumu brīvu apriti laulāto mantisko attiecību jomā. Tas nodrošina savstarpēju atzišanu, kuras pamatā ir savstarpēja uzticība, kas izriet no dalībvalstu integrācijas Eiropas Savienībā.

Šī brīvā aprīte tiktu īstenota kā vienota procedūra, kas paredzēta citas dalībvalsts nolēmumu, publisku aktu un tiesas izlīgumu atzīšanai un izpildei. Šī procedūra aizvieto valstu procedūras, kas pašlaik ir spēkā dažādās dalībvalstīs. Turklāt Eiropas līmenī ir saskaņoti neatzīšanas vai izpildes atteikuma pamatojumi, kas ir samazināti līdz nepieciešamajam minimumam. Tie aizvieto dažādos un bieži vien plašākus pamatojumus, kas pašlaik tiek izmantoti valstu līmenī.

Nolēmumi

Ierosinātie noteikumi par nolēmumu atzīšanu un izpildi ir saskaņoti ar noteikumiem, kas ierosināti mantošanas jomā. Tie pamatojas uz ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanas un izpildes procedūru (*exequatur procedure*), kas ir spēkā civillietu un komercietu jomā. Tādējādi visi kādas dalībvalsts nolēmumi tiek atzīti citās dalībvalstīs bez īpašas procedūras. Lai panāktu šo nolēmumu izpildi, prasītājam būs jāveic vienota procedūra izpildes dalībvalstī, kas tam ļaus iegūt izpildāmības deklarāciju. Šī procedūra ir vienpusēja un aprobežojas ar to, ka pirmajā posmā tiek pārbaudīti dokumenti. Tikai vēlākā posmā, kad atbildētājs sniegs iebildumus, tiesnesis izskatīs iespējamās atteikuma pamatojumus. Tas nodrošinās atbildētāju tiesību pienācīgu aizsardzību.

Salīdzinājumā ar pašreizējo situāciju minētie noteikumi ir ievērojams solis uz priekšu šajā jomā. Nolēmumu atzīšanu un izpildi pašlaik reglamentē ar dalībvalstu tiesību aktiem vai divpusējiem nolīgumiem, kas noslēgti starp atsevišķām dalībvalstīm. Dažādās dalībvalstīs tiek izmantotas atšķirīgas procedūras, kā arī dokumenti, kas nepieciešami izpildāmības deklarācijas iegūšanai, un pamatojumi, kāpēc ārvalstu nolēmumi netiek atzīti, ir dažādi.

Kā tas minēts iepriekš, šī regula ir pirmais pasākums laulāto mantisko attiecību jomā un tā attiecas uz ģimenes tiesībām (skatīt 3.1. punktu). Ņemot vērā šo īpašo kontekstu, nolēmumu brīva aprīte ir pakļauta ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanas un izpildes procedūrai, kāda tā ir noteikta pašreiz spēkā esošajā regulā „Brisele I”⁹.

Tomēr vēlākā posmā, kad būs izvērtēti šīs regulas noteikumi un izveidota tiesu iestāžu sadarbība laulāto mantisko attiecību jomā un ar to saistītās jomās, jo īpaši saistībā ar regulu „Brisele II.a”¹⁰, varētu tikt paredzēts atcelt starpposma procedūras (ārvalsts tiesas nolēmuma atzīšanas un izpildes procedūras), tāpat kā citās jomās.

Akti, ko izdod deleģētas vai ieceltas iestādes saskaņā ar šīs regulas 2. pantā noteikto tiesas definīciju, tiks pielīdzināti tiesas nolēmumiem un uz tiem attieksies šajā nodaļā paredzētie noteikumi par atzīšanu un izpildi.

Publiski akti

Ņemot vērā to, cik svarīgi ir publiski akti laulāto mantisko attiecību jomā, un lai nodrošinātu šīs regulas saskaņotību ar citiem Savienības instrumentiem, ar šo regulu jāsniedz garantija minēto aktu atzīšanai, lai nodrošinātu to brīvu aprīti.

⁹ OV L 12, 16. 1. 2001., 1. lpp.

¹⁰ Padomes 2003. gada 27. novembra Regula (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu, OV L 338, 23.12.2003.

Publisku aktu atzīšana nozīmē to, ka tiem ir tāds pats pierādījuma spēks attiecībā uz reģistrētā akta saturu un faktiem, kas tajā ir ietverti, kā arī tāda pati autentiskuma prezumpcija un izpildāmība kā to izcelsmes valstī.

5.5. V nodaļa. Sekas attiecībā uz trešām personām

Šie noteikumi ir paredzēti, lai apvienotu laulāto tiesisko noteiktību un trešo personu aizsardzību pret tādu noteikumu piemērošanu, ko tie nav zinājuši vai varējuši paredzēt. Tādējādi dalībvalstīm ir tiesības noteikt, ka attiecībā uz aktiem, kas noslēgti starp vienu laulāto un trešo personu, kas dzīvo konkrētās dalībvalsts teritorijā, laulātais varēs izmantot sava mantisko attiecību režīma noteikumus tikai tad, ja tie būs iepriekš publicēti vai ja trešā persona būs iepriekš pa to informēta vai tai būtu bijis jāsaņem šādu informāciju.

Priekšlikums

PADOMES REGULA

**par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi laulāto
mantisko attiecību lietās**

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 81. panta 3. punktu,

ņemot vērā Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta atzinumu¹¹,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu¹²,

ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu¹³,

saskaņā ar īpašo likumdošanas procedūru,

tā kā:

- (1) Eiropas Savienība ir noteikusi sev mērķi uzturēt un pilnveidot brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kurā ir nodrošināta personu brīva pārvietošanās. Lai pakāpeniski izveidotu šādu telpu, Savienībai ir jāpieņem pasākumi saistībā ar tiesu iestāžu sadarbību civillietās, kurām ir pārrobežu ietekme.
- (2) Eiropadomes Tamperes sanāksmē 1999. gada 15. un 16. oktobrī kā pamatu tiesu iestāžu sadarbībai civillietās apstiprināja spriedumu un tiesu iestāžu citu nolēmumu savstarpējas atzīšanas principu un aicināja Padomi un Komisiju pieņemt pasākumu programmu, lai īstenotu šo principu.
- (3) Padome 2000. gada 30. novembrī pieņēma projektu programmai par pasākumiem, lai īstenotu nolēmumu savstarpējās atzīšanas principu civillietās un komercietās¹⁴. Šajā programmā norādīti pasākumi, kas saistīti ar kolīziju normu saskaņošanu un kas paredzēti, lai veicinātu nolēmumu savstarpēju atzīšanu. Tajā paredzēts izveidot vienu vai vairākus instrumentus saistībā ar nolēmumu savstarpēju atzīšanu laulāto mantisko attiecību un nelaulātu pāru šķiršanās mantisko seku lietās.

¹¹ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹² OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹³ OV C [...], [...], [...]. lpp.

¹⁴ OV C 12, 15.1.2001., 1. lpp.

- (4) Eiropadome savā sanāksmē Briselē 2004. gada 4. un 5. novembrī pieņēma jaunu programmu - „Hāgas programma: brīvības, drošības un tiesiskuma stiprināšanai Eiropas Savienībā”¹⁵. Šajā programmā Padome aicināja Komisiju iesniegt zaļo grāmatu par kolīzijas normām lietās, kas saistītas ar laulāto mantiskajām attiecībām, ieskaitot jautājumu par jurisdikciju un savstarpēju atzīšanu. Šajā programmā ir uzsvērtā nepieciešamība līdz 2011. gadam pieņemt tiesību aktu šajā jomā.
- (5) Komisija 2006. gada 17. jūlijā pieņēma zaļo grāmatu par kolīzijas normām lietās, kas saistītas ar laulāto mantiskajām attiecībām, ieskaitot jautājumu par piekritību un savstarpēju atzīšanu¹⁶. Saistībā ar šo zaļo grāmatu notika plašas apspriedes par grūtībām, ar ko pāri Eiropā saskaras kopīgā īpašuma sadales jomā, un par tiesiskajiem līdzekļiem to atrisināšanai.
- (6) Savukārt 2009. gada decembrī pieņemtajā Stokholmas programmā, kurā noteiktas prioritātes tiesiskuma, brīvības un drošības jomā laikposmam no 2010. līdz 2014. gadam¹⁷, ir minēts, ka savstarpējā atzīšana ir jāattiecina arī uz laulāto mantiskajām attiecībām un pāru šķiršanās mantiskajām sekām.
- (7) Turklāt „2010. gada ziņojumā par Eiropas Savienības pilsonību: likvidējot šķēršļus Eiropas Savienības pilsoņu tiesību īstenošanai”¹⁸, kas tika pieņemts 2010. gada 27. oktobrī, Komisija paziņoja, ka tiks pieņemts tiesību akta priekšlikums, lai novērstu šķēršļus, kas traucē personām brīvi pārvietoties, un jo īpaši problēmas, ar ko pāri saskaras sava īpašuma pārvaldībā vai sadalē.
- (8) Lai laulātajiem pāriem nodrošinātu tiesisko noteiktību attiecībā uz to īpašumu, kā arī zināmu paredzamību, ir lietderīgi vienā tiesību aktā iekļaut visus noteikumus, ko piemēro laulāto mantiskajām attiecībām.
- (9) Lai sasniegtu uzstādītos mērķus, šajā regulā ir apkopoti noteikumi par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu un publisko aktu atzīšanu un izpildi, kā arī par laulāto mantisko attiecību tiesiskajām sekām attiecībā uz trešām personām.
- (10) Šajā regulā ir izskatīti jautājumi saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām. Tajā netiek definēts jēdziens „laulības”, kas ir definēts dalībvalstu tiesību aktos.
- (11) Šīs regulas piemērošanas jomā ir jāiekļauj visi civiltiesību jautājumi, kas saistīti ar laulāto mantiskajām attiecībām, aptverot gan laulāto mantas ikdienas pārvaldi, gan laulāto mantisko attiecību izbeigšanu, kas saistīta ar pāra šķiršanos vai viena partnera nāvi.
- (12) Uzturēšanas saistības starp laulātajiem reglamentē ar Padomes 2008. gada 18. decembra Regulu (EK) Nr. 4/2009 par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, nolēmumu atzīšanu un izpildi un sadarbību uzturēšanas saistību lietās¹⁹, tāpēc tās ir jāizslēdz no šīs regulas piemērošanas jomas, tāpat kā jautājumi saistībā ar dāvinājumu spēkā esamību un

¹⁵ OV C 53, 3.3.2005., 1. lpp.

¹⁶ COM (2006) 400.

¹⁷ OV C 115, 4.5.2010., 1. lpp.

¹⁸ COM(2010) 603.

¹⁹ OV L 7, 10.1.2009., 1. lpp.

sekām, ko reglamentē ar Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 17. jūnija Regulu (EK) Nr. 593/2008 par tiesību aktiem, kas piemērojami līgumsaistībām (Roma I)²⁰.

- (13) No šīs regulas piemērošanas jomas jāizslēdz arī jautājumi saistībā ar lietu tiesībām, kas paredzēti dalībvalstu tiesību aktos, kā arī jautājumi saistībā ar šo tiesību publiskošanu, tāpat kā tie ir izslēgti no Padomes un Eiropas Parlamenta Regulas (ES) Nr. .../....[*par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, kā arī nolēmumu un publisku aktu atzīšanu un izpildi mantošanas jomā un par Eiropas mantojuma apliecības izveidi*].²¹ Tādējādi tās dalībvalsts tiesas, kurā atrodas viena vai abu laulāto manta, var veikt pasākumus, ko paredz lietu tiesības, tostarp lietas nodošanas reģistrēšanu publiskajā reģistrā, ja to paredz šīs dalībvalsts tiesību akti.
- (14) Lai ņemtu vērā pāru pieaugošo mobilitāti laulības laikā un lai veicinātu pareizu tiesvedību, šajā regulā ietvertie jurisdikcijas noteikumi paredz, ka jautājumus par laulāto mantiskajām attiecībām, tostarp par to izbeigšanu, kas saistīti ar šķiršanās procedūru, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, saskaņā ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2201/2003 par jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu²² izskatīs dalībvalstu tiesas, kurām ir jurisdikcija izskatīt lietas saistībā ar šķiršanos, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu.
- (15) Šo pašu iemeslu dēļ jautājumi par laulāto mantiskajām attiecībām saistībā ar viena laulātā nāves gadījumu būtu jāizskata tiesai, kurai ir jurisdikcija izskatīt lietu par šā laulātā mantojumu, kā tas noteikts priekšlikumā Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. .../....[*par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, kā arī nolēmumu un publisku aktu atzīšanu un izpildi mantošanas jomā un par Eiropas mantojuma apliecības izveidi*].
- (16) Ja jautājumi par laulāto mantiskajām attiecībām nav saistīti ne ar šķiršanos, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu, nedz arī ar viena laulātā nāves gadījumu, laulātie var nolemt jautājumus saistībā ar to mantiskajām attiecībām nodot izskatīšanai tās dalībvalsts tiesās, kuru tiesību aktus tie ir izvēlējušies piemērot savām mantiskajām attiecībām. Šāds lēmums tiek pieņemts kā vienošanās starp laulātajiem, kuru var noslēgt jebkurā brīdī, tostarp tiesvedības gaitā.
- (17) Šai regulai jāļauj saglabāt dalībvalsts tiesu teritoriālo jurisdikciju, lai izskatītu pieteikumus saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām, kas nav saistīti ar partneru šķiršanos vai viena laulātā nāvi, tostarp paredzot *forum necessitatis*, lai izvairītos no situācijām, kad tiesiskums netiek nodrošināts.
- (18) Lai nodrošinātu tiesu iestāžu pareizu darbību, ir jāizvairās no pretrunīgu nolēmumu pieņemšanas dažādās dalībvalstīs. Tālab šajā regulā jāparedz procedūras vispārējie noteikumi, balstoties uz Padomes 2000. gada 22. decembra Regulu (EK) Nr. 44/2001 par jurisdikciju un nolēmumu atzīšanu un izpildi civillietās un komercietās²³.
- (19) Lai atvieglotu laulāto īpašuma pārvaldību, šajā regulā būs noteikts, ka no tiesību aktiem, ar ko laulātajiem ir cieša saikne, kas izriet no to dzīvesvietas vai pilsonības, laulātie var

²⁰ OV L 177, 4.7.2008., 6. lpp.

²¹ OV L [...], [...], [...] lpp.

²² OV L 338, 23.12.2003., 1. lpp.

²³ OV L 12, 16.1.2001., 1. lpp.

izvēlēties to mantai piemērojamos tiesību aktus neatkarīgi no mantas veida vai atrašanās vietas. Šo izvēli varēs izdarīt jebkurā brīdī – gan laulības noslēgšanas brīdī, gan laulības laikā.

- (20) Tiesību akti, ko laulātie izvēlējušies savu mantisko attiecību regulējumam, vai, neesot šādai izvēlei, tiesību akti, kas noteikti, izmantojot piesaistes kritērijus, jāpiemēro arī tad, ja tie nav dalībvalstu tiesību akti. Lai vienas dalībvalsts tiesas vienkāršāk varētu piemērot citas dalībvalsts tiesību aktus, var izmantot Eiropas Tiesiskās sadarbības tīklu civillietās un komercietās, kas izveidots ar Padomes 2001. gada 28. maija Lēmumu 2001/470/EK²⁴, ar mērķi nodrošināt tiesām informāciju par ārvalstu tiesību aktu saturu.
- (21) Attiecībā uz gadījumiem, kad piemērojamo tiesību aktu izvēle nav notikusi, ar šo regulu ir jāievieš saskaņotas kolīziju normas, pamatojoties uz secīgu piesaistes kritēriju gradāciju, lai varētu noteikt visai laulāto mantai piemērojamos tiesību aktus un lai saskaņotu paredzamību un tiesisko noteiktību, vienlaikus prioritārā kārtā ņemot vērā pāru dzīves realitāti. Tādējādi laulāto pirmajai kopīgajai pastāvīgajai dzīvesvietai pēc laulībām vajadzētu būt pirmajam kritērijam pirms tiesību aktiem, kas izriet no abu laulāto kopīgās pilsonības laulības noslēgšanas brīdī. Ja nav izpildīts neviens no šiem kritērijiem vai ja nav pirmās kopīgās pastāvīgās dzīvesvietas, turklāt laulību brīdī abiem laulātajiem ir kopīga dubultā pilsonība, kā trešais kritērijs ir jāpiemēro tās valsts tiesību akti, ar kuru abiem laulātajiem ir visciešākā saikne, ņemot vērā visus apstākļus, jo īpaši laulības noslēgšanas vietu, precizējot, ka šī ciešā saikne ir jāattiecina uz laulības noslēgšanas brīdi.
- (22) Ja jēdzienu „pilsonība” izmanto, lai noteiktu piemērojamos tiesību aktus, vērā jāņem fakts, ka dažās valstīs, kuru juridiskā sistēma ir balstīta uz vispārējām tiesībām (*common law*), kā piesaistes kritērijs tiek lietots jēdziens „domicils”, nevis „pilsonība”.
- (23) Lai nodrošinātu darījumu tiesisko noteiktību un novērstu laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamo tiesību aktu maiņu, ja laulātie par to iepriekš nav informēti, minētajām attiecībām piemērojamos tiesību aktus nedrīkst mainīt, ja nav skaidri pausta iesaistīto pušu griba. Šīs laulāto nolemtās izmaiņas nevarēs ieviest ar atpakaļejošu spēku, ja vien laulātie to nebūs skaidri paredzējuši. Jebkurā gadījumā šīs izmaiņas nedrīkstēs skart trešo personu tiesības un iepriekš noslēgtu darījumu spēkā esamību.
- (24) Ņemot vērā to, cik svarīga ir laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamo tiesību aktu izvēle, šajā regulā jānosaka konkrētas garantijas, lai nodrošinātu, ka laulātie vai topošie laulātie apzinās savas izvēles sekas. Šī izvēle būs jāformulē tādā veidā, kas paredzēta laulības līgumam, kā tas noteikts izvēlētajā valsts vai akta sastādīšanas valsts tiesību aktos, un tā būs jāformulē rakstiski, turklāt dokumentā jānorāda datums un jāietver abu laulāto paraksti. Turklāt būs jāizpilda iespējamās formālās papildu prasības, ko uzliek izvēlētajā valsts vai akta sastādīšanas valsts tiesību akti, attiecībā uz šādu līgumu spēkā esamību, publicitāti vai reģistrēšanu.
- (25) Sabiedrības interesēs dalībvalstu tiesām jādod iespēja izņēmuma apstākļos atteikties piemērot ārvalstu tiesību aktus, ja to piemērošana būtu klaji pretrunā tiesas atrašanās valsts sabiedriskajai kārtībai. Tomēr tiesas nedrīkst izmantot iespēju piemērot sabiedriskās kārtības izņēmumu, lai neievērotu citas dalībvalsts tiesību aktus vai atteiktos atzīt vai izpildīt nolēmumus, publiskus aktus vai tiesas izlīgumus, kas sagatavoti citā dalībvalstī, ja

²⁴ OV L 174, 27.6.2001., 25. lpp.

sabiedriskās kārtības izņēmuma piemērošana būtu pretrunā Eiropas Savienības Pamattiesību hartai, jo īpaši tās 21. pantam, kas aizliedz jebkāda veida diskrimināciju.

- (26) Tā kā ir valstis, kurās attiecībā uz šīs regulas reglamentētajiem jautājumiem ir spēkā divas vai vairākas tiesību sistēmas vai noteikumu kopumi, jānosaka, cik lielā mērā šīs regulas noteikumus piemēro dažādās attiecīgo valstu teritoriālajās vienībās.
- (27) Tā kā viens no šīs regulas mērķiem ir nodrošināt dalībvalstu izdotu nolēmumu savstarpēju atzīšanu, tajā jāparedz noteikumi par nolēmumu atzīšanu un izpildi, pamatojoties uz Regulu (EK) Nr. 44/2001, vajadzības gadījumā tos pielāgojot šajā regulā iekļauto jomu specifiskām prasībām.
- (28) Lai ņemtu vērā atšķirīgos veidus, kā tiek kārtoti ar laulāto mantiskajām attiecībām saistīti jautājumi dalībvalstīs, šai regulai jānodrošina publisku aktu atzīšana un izpilde. Tomēr publiskus aktus nevar pielīdzināt tiesu nolēmumiem attiecībā uz to atzīšanu. Publisku aktu atzīšana nozīmē, ka tiem ir tāds pats pierādījuma spēks attiecībā uz to saturu un tiem ir tāda pati ietekme kā šo aktu izcelsmes valstī, kā arī to, ka uz tiem attiecas spēkā esamības prezumpcija, kas var zaudēt spēku apstrīdēšanas gadījumā.
- (29) Ja ar laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamajiem tiesību aktiem ir jāreglamentē juridiskās attiecības starp laulāto un trešo personu, nosacījumi, kad iespējams atsaukties uz šiem tiesību aktiem, būtu jāregulē ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā atrodas šī laulātā vai trešās personas pastāvīgā dzīvesvieta, lai nodrošinātu trešās personas aizsardzību. Tādējādi šīs dalībvalsts tiesību aktos varētu noteikt, ka laulātais attiecībā uz šo trešo personu drīkst piemērot sava mantisko attiecību režīma tiesību aktus tikai tad, ja ir ievēroti reģistrēšanas vai publicēšanas nosacījumi, kas paredzēti šajā dalībvalstī, izņemot, ja trešā persona ir bijusi informēta vai tai vajadzēja būt informētai par laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamajiem tiesību aktiem.
- (30) Starptautiskās saistības, ko uzņēmušās dalībvalstis, pamato to, ka šī regula neskar starptautiskās konvencijas, kuru līgumslēdzējas puses laikā, kad tiek pieņemta šī regula, ir viena vai vairākas dalībvalstis. Šīs regulas vispārējo mērķu saskanībai tomēr ir nepieciešams, lai dalībvalstu starpā šī regula prevalētu pār konvencijām.
- (31) Tā kā šīs regulas mērķi, t.i., personu brīva pārvietošanās Eiropas Savienībā, iespēja laulātajiem gan partnerattiecību laikā, gan mantisko attiecību izbeigšanas brīdī noteikt mantiskās attiecības savā starpā un attiecībā uz trešām personām, kā arī lielāka paredzamība un tiesiskā noteiktība, nevar tikt pietiekamā mērā īstenoti dalībvalstu līmenī un tāpēc šīs regulas piemērošanas jomas un ietekmes dēļ tos var labāk sasniegt Eiropas Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar subsidiaritātes principu, kas noteikts Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā ir paredzēti vienīgi tie pasākumi, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.
- (32) Šajā regulā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā, jo īpaši 7., 9., 17., 21. un 47. pantā par privātās un ģimenes dzīves neaizskaramību, tiesībām stāties laulībā un tiesībām izveidot ģimeni saskaņā ar valsts tiesību aktiem, tiesībām uz īpašumu, diskriminācijas aizliegumu un tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu. Dalībvalstu tiesām šī regula jāpiemēro, ievērojot minētās tiesības un principus.

- (33) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Apvienotās Karalistes un Īrijas nostāju saistībā ar brīvības, drošības un tiesiskuma telpu, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību [Apvienotā Karaliste un Īrija ir paziņojušas par savu vēlmi piedalīties šīs regulas pieņemšanā un piemērošanā]/[neskarot minēta protokola 4. pantu, Apvienotā Karaliste un Īrija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un tā tām nav saistoša un nav jāpiemēro].
- (34) Saskaņā ar 1. un 2. pantu Protokolā par Dānijas nostāju, kas pievienots Līgumam par Eiropas Savienību un Līgumam par Eiropas Savienības darbību, Dānija nepiedalās šīs regulas pieņemšanā, un tādējādi Dānijai šī regula nav saistoša un nav jāpiemēro,

IR PIEŅĒMUSI ŠO REGULU.

I nodaļa

Piemērošanas joma un definīcijas

1. pants

Piemērošanas joma

1. Šo regulu piemēro laulāto mantiskajām attiecībām.
To nepiemēro nodokļu, muitas vai administratīvos jautājumos.
2. Šajā regulā ar „dalībvalsti” saprot visas dalībvalstis, izņemot Dāniju, [Apvienoto Karalisti un Īriju].
3. No šīs regulas piemērošanas jomas ir izslēgti šādi jautājumi:
 - a) laulāto tiesībspēja un rīcībspēja,
 - b) uzturēšanas saistības;
 - c) dāvinājumi starp laulātajiem,
 - d) pārdzīvojušā laulātā mantošanas tiesības,
 - e) laulāto dibināti uzņēmumi,
 - f) lietu tiesību būtība un šo tiesību publiskošana.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā:

- a) „laulāto mantiskās attiecības”: noteikumu kopums saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām starp laulātajiem un attiecībā uz trešām personām;

- b) „laulības līgums”: jebkura vienošanās, ar kuras starpniecību laulātie savā starpā un attiecībā uz trešām personām nosaka savas mantiskās attiecības;
- c) „publisks akts”: dokuments, kurš oficiāli sastādīts vai reģistrēts kā publisks akts izcelsmes dalībvalstī un ir autentisks
 - i) attiecībā uz parakstu un dokumenta saturu, un
 - ii) to ir izdevusi valsts iestāde vai cita iestāde, kas ir attiecīgi pilnvarota šim nolūkam;
- d) „nolēmums”: jebkurš nolēmums, ko kādas dalībvalsts tiesa pieņēmusi attiecībā uz laulāto mantiskajām attiecībām, neatkarīgi no tā, kā tas tiek dēvēts, tostarp, „lēmums”, „spriedums”, „rīkojums” vai „izpildraksts”, kā arī tiesas sekretāra lēmums par tiesvedības izmaksām;
- e) „izcelsmes dalībvalsts”: dalībvalsts, kurā attiecīgā gadījumā ir pieņemts nolēmums, noslēgts laulības līgums, sagatavots publisks akts, apstiprināts tiesas izlīgums vai kopīgā īpašuma sadales akts vai jebkurš cits akts, ko sagatavojusi tiesas iestāde vai tās deleģēta vai iecelta iestāde vai kas sagatavots tiesas iestādes uzraudzībā vai tās deleģētas vai ieceltas iestādes uzraudzībā.
- f) „saņēmēja dalībvalsts”: dalībvalsts, kurai lūgts atzīt un/vai izpildīt nolēmumu, laulības līgumu, publisku aktu, tiesas izlīgumu, kopīgā īpašuma sadales aktu vai jebkuru citu aktu, ko sagatavojusi tiesas iestāde vai tās deleģēta vai iecelta iestāde vai kas sagatavots tiesas iestādes uzraudzībā vai tās deleģētas vai ieceltas iestādes uzraudzībā.
- g) „tiesa”: jebkura dalībvalstu kompetenta tiesas iestāde, kas veic tiesas funkcijas laulāto mantisko attiecību jomā, kā arī jebkura cita ārpus tiesas iestāde vai persona, ko kāda dalībvalstu tiesas iestāde deleģējusi vai iecēlusi, lai veiktu funkcijas, uz kurām attiecas tiesu jurisdikcija atbilstoši šai regulai.
- h) „tiesas izlīgums”: izlīgums laulāto mantisko attiecību lietās, ko ir apstiprinājusi tiesa vai kas noslēgts tiesā tiesvedības gaitā.

II nodaļa

Jurisdikcija

3. pants

Jurisdikcija viena laulātā nāves gadījumā

Dalībvalstu tiesu iestādēm, kurās iesniegts viena laulātā pieteikums saistībā ar mantojumu atbilstoši Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai (ES) Nr. .../...[*par jurisdikciju, piemērojamiem tiesību aktiem, kā arī nolēmumu un publisku aktu atzīšanu un izpildi mantošanas jomā un par Eiropas mantojuma apliecības izveidi*], ir jurisdikcija izskatīt arī jautājumus par laulāto mantiskajām attiecībām saistībā ar minēto pieteikumu.

4. pants

Jurisdikcija saistībā ar laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu

Dalībvalstu tiesu iestādēm, kurās iesniegts pieteikums par laulības šķiršanu, laulāto atšķiršanu vai laulības atzīšanu par neesošu saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 2201/2003, ir jurisdikcija izskatīt arī jautājumus par laulāto mantiskajām attiecībām saistībā ar minēto pieteikumu, ja laulātie par to ir vienojušies.

Šādu vienošanos var noslēgt jebkurā brīdī, tostarp tiesvedības laikā. Ja šī vienošanās ir noslēgta pirms tiesvedības, tā jāizklāsta rakstiski, jānorāda datums un jāietver abu pušu paraksti.

Ja netiek panākta laulāto vienošanās, jurisdikciju nosaka saskaņā ar 5. pantu un turpmākajiem pantiem.

5. pants

Jurisdikcija citos gadījumos

1. Citos gadījumos, kas nav paredzēti 3. un 4. pantā, jurisdikcija tiesvedībā par laulāto mantiskajām attiecībām ir tās dalībvalsts tiesām,
 - a) kurā ir laulāto kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta vai, ja tādas nav,
 - b) laulāto pēdējā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, ja viens no laulātajiem arvien tur dzīvo, vai, ja tādas nav,
 - c) atbildētāja pastāvīgā dzīvesvieta vai, ja tādas nav,
 - d) kuras pilsoņi ir abi laulātie vai Apvienotās Karalistes un Īrijas gadījumā – kurā atrodas laulāto kopīgais domicils.
2. Abas puses var arī vienoties, ka jurisdikcija izskatīt lietas par pušu mantiskajām attiecībām ir tās dalībvalsts tiesām, kuras tiesību aktus puses ir izvēlējušās piemērot savām mantiskajām attiecībām saskaņā ar šīs regulas 16. un 18. pantu.

Šādu vienošanos var noslēgt jebkurā brīdī, tostarp tiesvedības laikā. Ja šī vienošanās ir noslēgta pirms tiesvedības, tā jāizklāsta rakstiski, jānorāda datums un jāietver abu pušu paraksti.

6. pants

Papildu jurisdikcija

Ja saskaņā ar 3., 4. un 5. pantu nevienai tiesai nav attiecīgās jurisdikcijas, konkrētas dalībvalsts tiesai tomēr ir jurisdikcija, ja vienam vai abiem laulātajiem piederoša manta atrodas šīs dalībvalsts teritorijā, taču šādā gadījumā tiesa, kurā iesniegts pieteikums, var pieņemt nolēmumu tikai attiecībā uz šo mantu.

7. pants
Forum necessitatis

Ja nevienai dalībvalsts tiesai nav jurisdikcijas saskaņā 3., 4., 5. vai 6. pantu, konkrētas dalībvalsts tiesas var izņēmuma gadījumos un ar nosacījumu, ka lieta ir pietiekamā mērā saistīta ar šo dalībvalsti, lemt par laulāto mantiskajām attiecībām, ja pamatotu iemeslu dēļ tiesvedību nevar veikt vai turpināt trešā valstī.

8. pants
Jurisdikcija pretpasību gadījumā

Tiesai, kurā iesniegta prasība saskaņā ar 3., 4., 5., 6 vai 7. pantu un kurā norit tiesvedība, ir jurisdikcija izskatīt arī pretpasības, ja tās ietilpst šīs regulas piemērošanas jomā.

9. pants
Prasības iesniegšana tiesā

Uzskata, ka prasība ir iesniegta tiesā:

- a) datumā, kad dokuments, ar ko celta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments ir iesniegts tiesā, ar nosacījumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai nodrošinātu izsniegšanu atbildētājam, vai
- b) ja dokuments jāizsniedz pirms iesniegšanas tiesā – datumā, kad to saņem iestāde, kas ir atbildīga par izsniegšanu, ar nosacījumu, ka prasītājs pēc tam ir veicis visus pasākumus, kas viņam bija jāveic, lai nodrošinātu dokumentu iesniegšanu tiesā.

10. pants
Jurisdikcijas pārbaude

Ja prasība saistībā ar laulāto mantiskajām attiecībām ir celta kādas dalībvalsts tiesā, kurai saskaņā ar šo regulu nav jurisdikcijas, tā pēc savas iniciatīvas paziņo, ka tai nav jurisdikcijas.

11. pants
Pieļaujamības pārbaude

- 1. Ja atbildētājs, kura pastāvīgā dzīvesvieta ir kādā valstī, kas nav dalībvalsts, kurā ir iesniegta prasība, neierodas tiesā, tad tiesai, kurai ir jurisdikcija, ir jāaptur tiesvedība, kamēr nav pierādīts, ka atbildētājs ir varējis laikus saņemt dokumentu, ar ko ir iesniegta prasība, vai līdzvērtīgu dokumentu, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, vai – ka šajā nolūkā ir veikti visi vajadzīgie pasākumi.
- 2. Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 13. novembra Regulas (EK) Nr. 1393/2007 par tiesas un ārpustiesas civillietu un komercietu dokumentu izsniegšanu Eiropas Savienības dalībvalstīs²⁵ 19. pantu piemēro šā panta 1. punkta noteikumu vietā, ja

²⁵ OV L 324, 10.12.2007., 79. lpp.

dokuments, ar ko iesniegta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments jānosūta no vienas dalībvalsts uz citu saskaņā ar minēto regulu.

3. Ja nav piemērojami Regulas (EK) Nr. 1393/2007 noteikumi, piemēro 15. pantu 1965. gada 15. novembra Hāgas Konvencijā par tiesas un ārpus tiesas civillietu un komercietu dokumentu izsniegšanu ārvalstīs ar nosacījumu, ka dokuments, ar ko iesniegta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments bija jānosūta uz ārvalstīm saskaņā ar šo konvenciju.

12. pants **Lis pendens**

1. Ja prasības, kas balstītas uz tā paša pamata un starp tām pašām pusēm, ir celtas dažādu dalībvalstu tiesās, tiesai, kurā prasība iesniegta kā otrajā, pēc savas iniciatīvas ir jāaptur tiesvedība, līdz tiek noteikta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā iesniegta prasība.
2. Pēc jebkuras citas tiesas, kurā iesniegta prasība saistībā ar strīdu, pieprasījuma tiesa, kurā pirmajā iesniegta prasība, to informē par prasības iesniegšanas datumu un to, vai šī tiesa ir noteikusi savu jurisdikciju šajā lietā, vai, ja tas nav iespējams, paziņo paredzēto termiņu, kas nepieciešams jurisdikcijas noteikšanai.
3. Ja tiek noteikta tās tiesas jurisdikcija, kurā pirmajā iesniegta prasība, tiesai, kurā prasība iesniegta kā otrajā, jāatsakās no jurisdikcijas par labu pirmajai.

13. pants **Saistītas prasības**

1. Ja saistītas prasības tiek izskatītas tiesās dažādās dalībvalstīs, tad visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā ir iesniegta prasība, var apturēt tiesvedību.
2. Ja tādas prasības tiek izskatītas pirmās instances tiesās, visas tiesas, kas nav tiesa, kurā pirmajā iesniegta prasība, pēc kādas puses pieteikuma var arī atteikties no jurisdikcijas, ja attiecīgās prasības ir tās tiesas jurisdikcijā, kurā pirmajā iesniegta prasība, un ja tās tiesību akti ļauj šīs prasības apvienot.
3. Šajā pantā prasības uzskata par saistītām, ja tās ir tik cieši saistītas, ka ir lietderīgi tās izskatīt un izlemt kopā, lai izvairītos no riska, ka atsevišķā tiesvedībā tiek pieņemti nesavienojami nolēmumi.

14. pants **Pagaidu pasākumi, tostarp aizsardzības pasākumi**

Prasības pieteikumu var iesniegt dalībvalsts tiesā tādiem pagaidu pasākumiem, ietverot drošības pasākumus, kurus attiecīgajā valstī paredz tiesību akti, pat ja saskaņā ar šo regulu lietas būtība ir citas dalībvalsts tiesu jurisdikcijā.

III nodaļa

Piemērojamie tiesību akti

15. pants

Piemērojamo tiesību aktu vienotība

Tiesību akti, ko saskaņā ar šīs regulas 16., 17. un 18. pantu piemēro laulāto mantiskajām attiecībām, ir piemērojami visai laulāto mantai.

16. pants

Piemērojamo tiesību aktu izvēle

Laulātie vai topošie laulātie var izvēlēties savām mantiskajām attiecībām piemērojamus tiesību aktu, ja vien tie ir šādi:

- a) tās dalībvalsts tiesību akti, kurā atrodas laulāto vai topošo laulāto pastāvīgā kopīgā dzīvesvieta, vai
- b) tās dalībvalsts tiesību akti, kurā šīs izvēles brīdī atrodas viena no laulātajiem vai topošajiem laulātajiem pastāvīgā dzīvesvieta, vai
- c) tās dalībvalsts tiesību akti, kuras pilsonis izvēles brīdī ir viens no laulātajiem vai topošajiem laulātajiem.

17. pants

Piemērojamo tiesību aktu noteikšana, ja nav izdarīta izvēle

- 1. Ja laulātie nav izdarījuši izvēli, laulāto mantiskajām attiecībām piemēro:
 - a) tās dalībvalsts tiesību aktus, kurā ir laulāto pirmā kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta pēc laulībām, vai, ja tādas nav,
 - b) tās dalībvalsts tiesību aktus, kuras pilsoņi laulības noslēgšanas brīdī ir abi laulātie, vai, ja tādas nav,
 - c) tās dalībvalsts tiesību aktus, ar kuru abiem laulātajiem ir visciešākā saikne, ņemot vērā visus apstākļus, jo īpaši laulības noslēgšanas vietu.
- 2. Šā panta 1. punkta b) apakšpunkta noteikumus nepiemēro, ja laulātajiem ir vairāk nekā viena kopīga pilsonība.

18. pants

Piemērojamo tiesību aktu maiņa

Laulātie jebkurā laulības dzīves brīdī var izvēlēties savām mantiskajām attiecībām piemērot citus tiesību aktus, kas nav līdz šim piemērotie tiesību akti. Tie var izvēlēties tikai:

- a) tās dalībvalsts tiesību aktus, kurā šīs izvēles brīdī atrodas viena laulātā pastāvīgā dzīvesvieta, vai
- b) tās dalībvalsts tiesību aktus, kuras pilsonis izvēles brīdī ir viens no laulātajam.

Ja laulātie nebūs paiduši pretēju gribu, laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamo tiesību aktu maiņas ietekmei jābūt vērstai tikai uz nākotni.

Ja laulātie izvēlas šo tiesību aktu maiņu ieviest ar atpakaļejošu spēku, šāda atpakaļejoša iedarbība neskar to darījumu spēkā esamību, kas iepriekš noslēgti atbilstoši līdz šim piemērojamajiem tiesību aktiem, nedz arī trešo personu tiesības, kas izriet no iepriekš piemērotajiem tiesību aktiem.

19. pants

Piemērojamo tiesību aktu izvēles oficiālā kārtība

1. Piemērojamo tiesību aktu izvēli veic tādā kārtībā, kāda paredzēta laulības līgumam, vai nu saskaņā ar izvēlētajās dalībvalsts tiesību aktiem, vai arī saskaņā ar akta sastādīšanas vietas dalībvalsts tiesību aktiem.
2. Neatkarīgi no 1. punkta šai izvēlei jābūt skaidri norādītai un formulētai rakstiskā dokumentā, turklāt jānorāda datums un jāietver abu laulāto paraksti.
3. Tomēr, ja tās dalībvalsts tiesību akti, kurā 1. punktā minētās izvēles izdarīšanas brīdī ir abu laulāto kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, attiecībā uz laulības līgumu paredz papildu nosacījumus, šie nosacījumi ir jāievēro.

20. pants

Tiesību akti par laulības līguma formu

1. Laulības līguma formu nosaka vai nu ar laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamiem tiesību aktiem, vai arī ar tās dalībvalsts tiesību aktiem, kurā līgums sastādīts.
2. Neatkarīgi no 1. punkta laulības līgums jāsigatavo kā rakstisks dokuments, tajā jānorāda datums un jāiekļauj abu laulāto paraksti.
3. Tomēr, ja tās dalībvalsts tiesību akti, kurā laulības līguma noslēgšanas brīdī ir abu laulāto kopīgā pastāvīgā dzīvesvieta, attiecībā uz laulības līgumu paredz papildu nosacījumus, šie nosacījumi ir jāievēro.

21. pants

Kolīziju normu vispārēja piemērošana

Tiesību akti, kas noteikti saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem, ir piemērojami pat tad, ja tie nav dalībvalstu tiesību akti.

22. pants

Prevalējošas imperatīvas normas

Šīs regulas noteikumi neskar prevalējošu imperatīvu normu piemērošanu, kuru ievērošanu dalībvalsts uzskata par būtisku sabiedrības interešu aizsardzībai, piemēram, savas politiskās, sociālās un ekonomiskās kārtības nodrošināšanai, tiktāl, ka šīs normas piemēro jebkurai situācijai, kura ir to piemērošanas jomā, neatkarīgi no tā, kādi tiesību akti būtu piemērojami laulāto mantiskajām attiecībām saskaņā ar šo regulu.

23. pants

Tiesas atrašanās valsts sabiedriskā kārtība

Šajā regulā norādīto tiesību aktu noteikumu piemērošanu var atteikt tikai tad, ja šāda piemērošana ir klaji pretrunā tiesas atrašanās vietas valsts sabiedriskajai kārtībai.

24. pants

Atgriezeniskās norādes (*renvoi*) nepieļaujamība

Ja šī regula paredz valsts tiesību aktu piemērošanu, tas nozīmē, ka tiek piemēroti attiecīgās valsts materiālo tiesību noteikumi, nevis starptautisko privāto tiesību noteikumi.

25. pants

Dalībvalstis, kurās ir viena vai vairākas tiesību sistēmas – teritoriālo likumu konflikti

Ja vienai dalībvalstij ir vairākas teritoriālās vienības, kurām katrai ir sava tiesību sistēma vai savs noteikumu kopums, kas attiecas uz šajā regulā izskatītajiem jautājumiem,:

- a) jebkura norāde uz šīs dalībvalsts tiesību aktiem, lai noteiktu piemērojamās tiesību aktus saskaņā ar šo regulu, tiek interpretēta kā atsauce uz tiesību aktiem, kas ir spēkā attiecīgajā teritoriālajā vienībā;
- b) jebkura norāde uz pastāvīgo dzīvesvietu šajā dalībvalstī tiek interpretēta kā atsauce uz pastāvīgo dzīvesvietu teritoriālajā vienībā;
- c) jebkura norāde uz pilsonību attiecas uz teritoriālo vienību, kas noteikta attiecīgās valsts tiesību aktos, vai, ja šādu piemērojamo noteikumu nav, uz teritoriālo vienību, ko izvēlējušās puses, vai, ja šāda izvēle netiek izdarīta, uz teritoriālo vienību, ar kuru laulātajam vai laulātajiem ir visciešākā saikne.

IV nodaļa

Atzīšana, izpildāmība un izpilde

1. IEDAĻA

NOLĒMUMI

1. apakšiedaļa

Atzīšana

26. pants

Nolēmumu atzīšana

1. Dalībvalstī pieņemts nolēmums bez kādas īpašas procedūras atzīstams pārējās dalībvalstīs.
2. Visas ieinteresētās puses, kas nolēmuma atzīšanu strīdā izvirza par būtisku jautājumu, saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 44/2001 [38. līdz 56.] pantā noteiktajām procedūrām var iesniegt pieprasījumu nolēmuma atzīšanai.
3. Ja lietas izskatīšanas rezultāts dalībvalsts tiesā ir atkarīgs no jautājuma noskaidrošanas par atzīšanu, attiecīgais jautājums ir piekritīgs šai tiesai.

27. pants

Nolēmumu neatzīšanas pamatojums

Nolēmumu neatzīst:

- a) ja šāda atzīšana ir klaji pretrunā saņēmējas dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai;
- b) gadījumos, kad tas pieņemts aizmuguriski — ja atbildētājam dokuments, ar kuru iesniegta prasība, vai līdzvērtīgs dokuments nav izsniegts pietiekami laicīgi, lai viņš varētu nodrošināt sev aizstāvību, izņemot, ja atbildētājs nav uzsācis nolēmuma pārsūdzēšanas procedūru, kad to bija iespējams darīt;
- c) ja tas ir pretrunā nolējumam, kas pieņemts to pašu pušu prāvā saņēmējā dalībvalstī;
- d) ja tas ir pretrunā agrākam nolējumam, kas pieņemts citā dalībvalstī vai kādā trešā valstī to pašu pušu prāvā par to pašu prasību, ar noteikumu, ka agrākais nolēmums atbilst nosacījumiem tā atzīšanai saņēmējā dalībvalstī.

28. pants

Aizliegums pārskatīt izcelsmes tiesas jurisdikciju

1. Izcelsmes dalībvalsts tiesas jurisdikciju nevar pārskatīt.
2. Regulas 23. pantā minēto sabiedriskās kārtības kritēriju nepiemēro noteikumiem par jurisdikciju, kas minēti 3. līdz 8. pantā.

29. pants

Aizliegums pārskatīt pēc būtības

Nekādos apstākļos ārvalstī pieņemts nolēmums nav pārskatāms pēc būtības.

30. pants

Tiesvedības apturēšana

Tiesa dalībvalstī, kurā tiek prasīts atzīt nolēmumu, kas pieņemts citā dalībvalstī, var apturēt tiesvedību, ja nolēmums ir pārsūdzēts parastajā kārtībā.

2. apakšiedaļa

Izpilde

31. pants

Izpildāmi nolēmumi

Vienā dalībvalstī pieņemti un tajā izpildāmi nolēmumi ir izpildāmi citās dalībvalstīs atbilstoši Regulas (EK) Nr. 44/2001 [38. – 56. un 58.] pantam.

2. IEDAĻA

PUBLISKI AKTI UN TIESAS IZLĪGUMI

32. pants

Publisku aktu atzīšana

1. Vienā dalībvalstī izdoti publiski akti tiek atzīti citās dalībvalstīs, izņemot, ja tiek apstrīdēta šo aktu spēkā esamība atbilstoši piemērojamajiem tiesību aktiem, un ar nosacījumu, ka šāda atzīšana nav klaji pretrunā saņēmējas dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai.
2. Publisku aktu atzīšana nozīmē, ka tiem ir pierādījuma spēks attiecībā uz aktu saturu, kā arī spēkā esamības prezumpcija.

33. pants
Publisku aktu izpildāmība

1. Vienā dalībvalstī izdoti un izpildāmi publiski akti pēc pieprasījuma tiek pasludināti par izpildāmiem citā dalībvalstī atbilstoši Regulas (EK) Nr. 44/2001 38. – 57. pantā paredzētajai procedūrai.
2. Tiesa, kurā ir iesniegta pārsūdzība saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 44/2001 43. un 44. pantu, var atteikties pasludināt izpildāmības deklarāciju vai to atcelt vienīgi tad, ja publiska akta izpilde ir klaji pretrunā saņēmējas dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai.

34. pants
Tiesas izlīgumu atzīšana un izpildāmība

Tiesas izlīgumi, kas ir izpildāmi izcelsmes dalībvalstī, pēc jebkuras ieinteresētas puses lūguma tiek atzīti un pasludināti par izpildāmiem citā dalībvalstī ar tādiem pašiem nosacījumiem kā publiski akti. Tiesa, kurā ir iesniegta pārsūdzība saskaņā ar Regulas (EK) Nr. 44/2001 [42. vai 44.] pantu, var atteikties pasludināt izpildāmības deklarāciju vai to atcelt vienīgi tad, ja tiesas izlīguma izpilde ir klajā pretrunā izpildes dalībvalsts sabiedriskajai kārtībai.

V nodaļa

Sekas attiecībā uz trešām personām

35. pants
Sekas attiecībā uz trešām personām

1. Laulāto mantisko attiecību ietekme uz tiesiskajām attiecībām starp laulāto un trešo personu ir pakļauta tiesību aktiem, ko piemēro laulāto mantiskajām attiecībām saskaņā ar šīs nodaļas noteikumiem.
2. Tomēr dalībvalsts tiesību aktos var paredzēt, ka laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamos tiesību aktus laulātais nevar piemērot attiecībā uz trešo personu, ja vienas vai otras personas pastāvīgā dzīvesvieta ir šīs dalībvalsts teritorijā un ja nav ievēroti šīs dalībvalsts tiesību aktos paredzētie publicēšanas vai reģistrēšanas nosacījumi, izņemot, ja trešās personas ir bijušas informētas vai tām būtu vajadzējis būt informētām par laulāto mantiskajām attiecībām piemērojamajiem tiesību aktiem.
3. Tās dalībvalsts tiesību aktos, kurā atrodas nekustamais īpašums, var paredzēt 2. punktā paredzētajiem noteikumiem analogus noteikumus attiecībā uz tiesiskajām attiecībām starp laulāto un trešo personu saistībā ar šo nekustamo īpašumu.

VI nodaļa

Vispārīgi un nobeiguma noteikumi

36. pants

Saistība ar pastāvošajām starptautiskajām konvencijām

1. Šī regula neskar tādu divpusēju vai daudzpusēju konvenciju piemērošanu, kurām šīs regulas pieņemšanas laikā ir pievienojusies viena vai vairākas dalībvalstis un kas attiecas uz jautājumiem, ko reglamentē šī regula, neietekmējot dalībvalstu saistības saskaņā ar Līguma 351. pantu.
2. Neatkarīgi no 1. punkta dalībvalstu savstarpējās attiecībās šī regula prevalē pār konvencijām, kas attiecas uz šīs regulas piemērošanas jomu un kuru līgumslēdzējas puses ir dalībvalstis.

37. pants

Sabiedrībai un kompetentajām iestādēm pieejama informācija

1. Dalībvalstis ne vēlāk kā [...] oficiālajā(-s) valodā(-s), ko tās uzskata par piemērotu(-ām), Komisijai iesniedz:
 - a) valsts tiesību aktu un procedūru aprakstu saistībā ar tiesību aktiem laulāto mantisko attiecību jomā, kā arī attiecīgos noteikumu tekstus,
 - b) valstu noteikumus par sekām attiecībā uz trešām personām, kas minēti 35. panta 2. un 3. punktā.
2. Dalībvalstis informē Komisiju par turpmākām šo noteikumu izmaiņām.
3. Informāciju, kas darīta zināma saskaņā ar 1. un 2. punktu, Komisija dara pieejamu sabiedrībai, izmantojot atbilstīgus līdzekļus, jo īpaši Eiropas Tiesiskās sadarbības tīkla civillietās un komercietās daudzvalodu tīmekļa vietni.

38. pants

Pārskatīšanas klauzula

1. Vēlākais līdz [pieci gadi pēc šīs regulas stāšanās spēkā] un pēc tam vismaz reizi piecos gados Komisija iesniedz ziņojumu Eiropas Parlamentam, Padomei un Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai par šīs regulas piemērošanu. Ziņojumam vajadzības gadījumā pievieno šīs regulas grozījumu priekšlikumus.
2. Šim nolūkam dalībvalstis Komisijai paziņo atbilstīgu informāciju par to, kā valstu tiesas piemēro šo regulu.

39. pants
Pārejas noteikumi

1. Šīs regulas II un IV nodaļas noteikumus piemēro uzsāktām tiesvedības procedūrām, saņemtajiem publiskajiem aktiem, panāktajiem tiesas izlīgumiem un nolēmumiem, kas pieņemti pēc šīs regulas piemērošanas dienas.
2. Tomēr, ja tiesvedība izcelsmes dalībvalstī ir uzsākta pirms šīs regulas piemērošanas dienas, pēc attiecīgā datuma pieņemtus nolēmumus atzīst un izpilda saskaņā ar IV nodaļas noteikumiem, ja piemērotie jurisdikcijas noteikumi atbilst II nodaļā paredzētajiem noteikumiem.
3. Regulas III nodaļas noteikumus piemēro tikai laulātajiem, kas noslēdz laulību vai norāda savām mantiskajām attiecībām piemērojamos tiesību aktus, pēc šīs regulas piemērošanas dienas.

40. pants
Stāšanās spēkā

1. Šī regula stājas spēkā divdesmitajā dienā pēc tās publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.
2. Šo regulu piemēro no [viens gads pēc tās spēkā stāšanās dienas].

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs saskaņā ar Līgumiem.

Sagatavots, [...]

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*